

بررسی ساختار بصری و مفهومی جلد کتاب‌های طراحی شده برای کتاب‌های شعر نو

زینب حاجی پور^{*۱}

۱. دانش آموخته کارشناسی گرافیک موسسه غیرانتفاعی بحر العلوم بروجرد

چکیده

ما در محیطی سرشار از پیام به سر می‌بریم و ارتباط‌گر باید پیام خود را به گونه‌ای طرح کند که نه تنها جذاب باشد، بلکه توجه‌ای ویژه را در این محیط شلوغ به خود جلب کند. هر اندازه سواد رسانه‌ای مخاطبان بیشتر باشد، فرایند انتقال آسان‌تر و با موفقیت بیشتری صورت می‌پذیرد. کتاب یکی از این رسانه می‌باشد که با جلد خود مخاطب را به خود جذب کرده و می‌تواند مخاطب را ترغیب به خریدن کند. هدف از این پژوهش نقد و بررسی ساختار بصری و مفهومی جلد کتاب‌های طراحی شده برای کتاب‌های شعر نو و ارزیابی عوامل بصری و زیباشناسی جلد کتاب بوده است. این پژوهش به روش کتابخانه‌ای و با رویکرد توصیفی و تحلیلی عناصر و ویژگی‌های بصری با تکیه بر بررسی جلد کتاب‌های شعر نو صورت گرفته است. و با توجه به دیدن بعضی کتاب‌هایی که در اطرافمان هستند به این نتیجه می‌رسیم که هنرمند و طراح در طراحی جلد کتاب‌ها هیچ‌گونه جایگاهی ندارد و این موضوع ضربه زیادی به فروش و بی منطق بودن این کتاب‌ها گذاشته است. بررسی بصری و تکنیک‌ها، رنگ در جلد کتاب، ترکیب‌بندی، معرفی شاعران و تحلیل کتاب‌ها، درج شده است. و اگر در جلد کتاب‌ها ایرادی وجود داشته است بر اساس نکات گفته شده نقد و بنده سعی در رفع این ایرادات داشته‌ام، زیرا متأسفانه امروزه طراحی جلد کتاب‌ها به صورت فلبده‌ها و متأسفانه زیر دست اشخاصی طراحی شده است که اساس و نکات مهم در طراحی جلد کتاب را در نظر نمی‌گیرند و بدون علم طراحی آن را کنار هم چیدمان می‌کنند.

واژگان کلیدی: ساختار، بصری، طراحی، جلد، کتاب

مقدمه

تعریف شعر نو

« شعر نو جریان دلخواسته‌ای نیست که تمایلات چند نفر انگیزه وجودی آن باشد بلکه ضرورتی است برای زنده کردن هنر شاعری و جریان راکد ادبی و گسترش آن. ما امروزه به مسائل امروزی نیاز داریم که سعدی و مولوی با آنها تماس نداشته‌اند. » (دستغیب، ۱۳۸۱)

« مسائل امروز ما مسائل نوی است که قبل از این وجود نداشته است. و شاعران نو ما پیشرو در عرصه تفکر بوده‌اند. به لحاظ اندیشه، شعر معاصر ما یکی از پیشروترین عرصه‌های نواندیشی و نوذهنی معاصر ماست. همچنان که از لحاظ هماهنگی با نواخواهی‌های اجتماعی، سیاسی و فرهنگی نیز از موقعیت ممتازی برخوردار بوده است. اغلب شاعران برجسته دوران ما، خود از پیشروان نقد و نظر بوده‌اند. » (مختاری، ۱۳۷۸)

«حرکت نخستین تفکر و هنر که نیما از آن متأثر شد، عبور از جهان‌شناسی کهن بود که بر اساس آن جهان پدیده‌ای ایستا و ثابت محسوب می‌گردید، با مبانی و مؤلفه‌هایی لایتغیر؛ دید تازه نیما نسبت به شعر ره‌آوردی شگرف در پی‌داشت و آن رسیدن به فردیت شاعرانه بود؛ یعنی تکیه و تمرکز بر تجارب فردی و رهایی از تنگنای تجارت کلیشه شده شاعران قدیم. » (حسن‌لی، ۱۳۸۳)

«ریشه تغییر نگرش معاصر را باید در تغییر نگرش نسبت به انسان جستجو کرد. انسانی که قرن‌ها اسیر سرنوشت و مقهور تقدیر بود چنان به قدرت و توانایی خویش ایمان می‌آورد که می‌گوید: انسان خداست/ حرف من این است/ گر کفر محض یا حقیقت محض است این سخن / انسان خداست. حلاج و سایر متصوفه هم همین می‌گفتند و حرف و نگرش جدیدی نیست» (احمد شاملو؛ لحظه‌ها و همیشه)

تعریف جلد کتاب

«جلد یا رُویه، نگهدارنده و محافظ کتاب، کتابچه، ژورنال، مجله، دفتر، کاتالوگ، صفحه موسیقی و یا هر چیز دیگر در برابر آسیب‌های فیزیکی بیرون است. در واقع، «طراحی جلد نشریات را می‌توان نوعی طراحی بسته بندی به حساب آورد. زیرا جزئیات فنی طراحی جلد شباهت نزدیکی با طراحی بسته بندی دارد، چرا که در طراحی جلد هم باید به سطوح و وجوه مختلف جلد فکر کرد و طراحی مناسب هنری فنی را انجام داد، و دقایق و ریزه‌کاری‌های حرفه نشر را در کار محفوظ داشت. طراحی جلد نیز مانند هر کوشش پویایی، انواع گوناگون دارد که معروف‌ترین آن طراحی جلد کتاب است، زیرا کیفیت کار طراحی جلد کتاب و تقسیمات و سطوح آن، کامل‌ترین در میان انواع جلد‌های نشریات است.» (ممیز، ۱۳۸۰).

«یکی از وظایف طرح جلد آن است که جلب نظر بیننده و خواننده را بکند و او را به خرید کتاب ترغیب کند. در نتیجه طراح باید طوری طراحی کند که با روحیات و حساسیت‌های جامعه خود به خوبی ارتباط برقرار کند. و این امر بستگی به آشنایی و تجربه طراح با فرهنگ و مردم جامعه دارد. طراحی جلد به مانند سخن گفتن است شما باید طوری حرف بزنید که گیرایی و فصاحت و تازگی کلام

داشته باشد و مستمع را سر شوق بیاورد و این کار پختگی می‌خواهد. ما باید به این مسئله توجه داشته باشیم که طرح جلد ۲۵ درصد در موقعیت کتاب نقش دارد و ۷۵ درصد آن وابسته به نویسنده و مترجم سرشناس است.» (ممیز، ۱۳۷۷).

تاریخچه شعر نو

«عواملی مثل آشنایی با فرهنگ غرب اعزام دانشجو به خارج، رواج روزنامه و روزنامه نگاری، ایجاد دارالفنون و ... که زمینه انقلاب مشروطیت را در ایران فراهم کرد؛ لزوم تجدید نظر در ادبیات را نیز، ایجاد کرد. البته احساس نیاز به تحول در ادبیات فارسی بی‌سابقه نبود اما کمیت و کیفیت آن تفاوت اساسی با تحولات سده اخیر داشت. کوشش برای تجدد در شعر، چیزی نیست که با نیما یا مشروطه آغاز شده باشد. خاقانی، نظامی و اقمارشان در قیاس با شاعران قبل از خود عالماً و عامداً شیوه شعر را مورد تجدید نظر قرار دادند. کوشش صوفیه یکی از بزرگترین قدم‌ها در حوزه تجدد شعر فارسی بوده است. اقدام شاعران سبک هندی که تمام توجهشان به تازگی خیال بود نیز تلاشی در این راستا بود؛ اما از آنجا که هر یک از این اقدام‌ها از بینشی یک بعدی سرچشمه می‌گرفت با توفیق همراه نبود. (امین پور، ۱۳۸۴).

علی اسفندیاری که در شعر فارسی با نام «نیما یوشیج» شناخته شده است، آغازگر راستین شعر نو است. به همین جهت شعر نو را شعرنیمایی نیز گفته‌اند و او را «پدر شعر نو» نامیده‌اند. نیما این حقیقت را دریافته بود که یک شبه نمی‌توان شعر را از قید و بند مستحکم هزار ساله عروض رها کرد؛ بنابراین به کلی از عروض فاصله نگرفت. او وزن و قافیه را حفظ کرد اما دست شاعر را در استفاده از آن باز گذاشت و بعد از تلاش و تجربه‌های شعری پراکنده در سال ۱۳۰۱ «افسانه» را منتشر کرد. این شعر غنایی بلند هر چند از لحاظ بیان و نوع نگرش به زندگی و طبیعت از تازگی برخوردار بود اما، از لحاظ ساختمان و موسیقی شعر تازگی چندانی نداشت. نخستین شعر کاملاً آزاد وی «ققنوس» است که در سال ۱۳۱۶ سروده شده، مصراع آن مساوی نیست و از نظم قافیه در شعر کلاسیک پیروی نمی‌کند.» (فلکی، ۱۳۸۵).

تاریخچه طراحی جلد کتاب در ایران

«یکی از هنرهایی که ایرانیان در آن مهارت زیاد داشته‌اند ساختن جلد‌های زیبا برای کتاب‌های خطی بوده است. امروز نمونه‌هایی از جلد‌های چرمی ساخت ایران در موزه‌های بزرگ جهان موجود است که هر کدام بیش از چند مقاله و کتاب ذوق هنری پدران ما را معرفی می‌کنند. در حقیقت مردمی که از این کتاب‌ها استفاده می‌کردند از دو جهت لذت می‌بردند: یکی از جهت مطالبی که در آن‌ها موجود بود، دیگر از جهت ارضای حس زیباپرستی که در همه‌ی امور پدران ما دخالت داشتند. ساختن جلد‌های چرمی از هنگامی آغاز شد که سلطان حسین بایقرا تصمیم گرفت در هرات کتابخانه معتبری به وجود آورد. تعجب در این است که تیمور با همه‌ی علاقه‌ای که به خرابی داشت از دیدن کتاب‌های خوش خط که مجلد به جلد‌های زیبا بودند لذت می‌برد و سازندگان آن را تشویق می‌کرد. در زمان وی عده‌ای از هنرمندان ایرانی که در نتیجه گرفتاری‌هایی که جنگ و خون‌ریزی پیش آورده بود سرگردان بودند، به شهر سمرقند روی

آوردند و مشغول خدمت به امیر شدند. شاهرخ پسر تیمور (۸۰۷-۸۵۰ هجری) برای گردآوری شاهکارهای ایران از پدرش حریص‌تر بود. وی مرکز حکومت خود را در شهر هرات قرار داد و در نتیجه‌ی تشویقی که از هنرمندان کرد در مدت کمی، هنرمندان در دربار او گرد آمدند. با این حال شهر مرو، سمرقند، بلخ، مشهد و نیشابور نیز خالی از هنرمند نماند و آثار هنری زیاد در دست است که پدید آورندگان آن از شهرهای نام برده برخاسته‌اند. شهر تبریز و شیراز نیز از این نعمت بی‌بهره نبودند. شهرهای مشرق ایران همواره در ردیف اول شهرهای صنعتی و هنری ایران قرار گرفته بودند. ویژگی‌های هنر جلدسازی در مشرق ایران بیش‌تر از جهت تناسب ترکیب، گزینش، هم‌آهنگی رنگ و ظرافت نقش بود و همچنان مورد توجه همگان قرار می‌گیرد. (www.ichodoc.ir)

روش تحقیق

این پژوهش به روش کتابخانه‌ای و با رویکرد توصیفی و تحلیلی عناصر و ویژگی‌های بصری با تکیه بر بررسی جلد کتاب‌های شعر نو صورت گرفته است.

یافته‌ها

۱. معرفی قسمت‌های مختلف یک کتاب

۱-۱. مشخصات کلی جلد کتاب

«در چند دهه قبل، طراحی جلد کتاب فقط شامل سطح روی جلد می‌شد؛ اما در دو دهه اخیر، عطف و پشت جلد هم علاوه بر روی جلد، سطحی است که طراح جلد باید در نظر بگیرد و اثر خود را در سراسر این سه قسمت و با سعی در دستیابی به خلاقیت و بیان نمادین محتوای کتاب، اجرا نماید. طرح روی جلد در واقع ویتترین و نماینده محتوای کتاب است و بیشترین کوشش‌های هنری طراح کتاب، در این بخش متمرکز است و نقش مؤثری در جلب توجه بیننده و خریدار کتاب دارد و نماینده ارزش‌های کیفی محتوای کتاب است و باید به شیوه‌ای انجام شود که چگونگی و چند و چون فضای کتاب را به بیننده و خواننده کتاب نشان دهد.» (افشار مهاجر، ۱۳۹۲).

۲. بررسی بصری جلد کتاب‌ها

۲-۱. رنگ در جلد کتاب

«رنگ پدیده‌ای ذهنی است یعنی ادراک ما از امواج با طول موج‌های مختلف است به عبارت دیگر تأثر ما از طول موج‌های مختلف است که رنگ را می‌سازد از نظر یک فیزیکدان رنگ نوری است دارای طول موج معین و قابل ضبط. یک فیزیولوژیست رنگ را تنها تأثیر نور بر بعضی سلول‌ها و تحریک اعضا برای بعضی فیلسوفان رنگ چیزی بیش از یک تصویر ذهنی نیست در حالی که یک هنرمند نقاش

زندگی را در رنگ‌ها می‌بیند و با رنگ احساس می‌کند اما روانشناسی که به رابطه ذهن و رنگ توجه خاص داشته باشد آن را ذاتی و غیر قابل تفکیک از روان می‌داند و معتقد است که می‌توان افکار و درون آدمی را به وسیله رنگ‌ها سنجید و ارزیابی کرد.» (ایتن، ۱۳۸۹).

«انتخاب رنگ برای جلد یک کتاب بر اساس زمینه روحی و روانی مضامین کتاب‌ها باید انتخاب شوند. اما در نهایت منظور از انتخاب رنگ یک سری فیلترهای رنگی برای خواننده است تا او ناخودآگاه و به راحتی در میان فضای موضوع قرار بگیرد و قبل از مطالعه برایش زمینه روحی آشنایی فرا هم شود. در مورد مصرف و تعداد رنگ‌ها همیشه یا گاهی اوقات می‌توان نوعی صرفه جویی مالی برای صاحب کار در مرحله گراوری‌سازی و چاپ در نظر داشت. از نظری هم می‌توان علاقه را در نظر گرفت و جلد را از رنگ‌های ساده و مختصر اما جذاب طراحی کرد تا بیننده و خریدار را ترغیب به خرید کند. پس می‌توان گفت رنگ هم در طراحی و فضای یک جلد کتاب می‌تواند تأثیر زیادی داشته باشد.» (مجله بخارا، ۱۳۷۷).

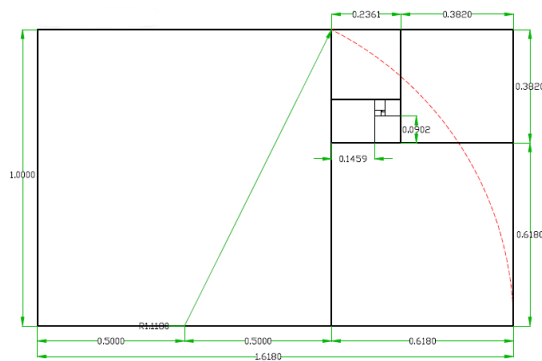
۲-۲. ترکیب بندی

«ترکیب بندی به انگلیسی Composition در هنرهای گوناگون به معنای تنظیم جایگاه اجزای اثر است که هنرمند برای ایجاد وحدت و تناسب بین بخش‌های مختلف اثر خود به کار می‌برد. برای مثال ترکیب بندی یک شهر، یک اثر معماری، یک اثر موسیقایی، شعر و داستان، و آثار نقاشی و عکاسی دارای ترکیب‌بندی ویژه‌ای هستند که هنرمند برگزیده است. تعادل، تقارن و ریتم از عواملی هستند که در کمپوزیسیون به آنها توجه می‌شود.

«رسیدن به یک معنای خاص در کادر بستگی زیادی به نوع ترکیب بندی آن دارد، علاوه بر آن، ترکیب بندی یک اثر در جلب توجه بیننده نقش مهمی را ایفا می‌کند. کسی که می‌خواهد از راه تصویر با دیگران ارتباط برقرار کند، باید نظارت و احاطه‌ی کامل بر کارش داشته باشد ترکیب بندی، تحت قواعد و اصول معین و محاسبات دقیق انجام می‌گردد و بین عناصر تصویری، ارتباط، پیوند ایجاد می‌کند. نظم و ترتیب دادن، برنامه‌ریزی کردن بین عناصر تصویری، منسجم نمودن قسمت‌ها با هم، ترکیب کردن و کنار هم قرار دادن آن‌ها، ساختار و سازماندهی عناصر تجسمی و بالاخره هماهنگ کردن همه‌ی اجزاء با هم، مفهوم ترکیب را مشخص می‌کند. علاوه بر این می‌توانیم ایجاد هماهنگی و مطابقت بین دو یا چند واحد متشابه و یا متفاوت را ترکیب یا کمپوزیسیون بگوییم جای دادن منطقی عناصر تجسمی در فضای مورد نظر، در سطح دوبعدی و یا در فضای سه‌بعدی، ترکیب بندی یا کمپوزیسیون گفته می‌شود.» (persiangfx.com)

۲-۳. ترکیب بندی در جلد

«ترکیب قرینه: نخستین و در عین حال ساده‌ترین نوع ترکیب است، این خود نوعی برخورد ساده با مفهوم "توازن" در سطح است، این نوع ترکیب معرف زمان، محیط و ذهنیتی آرام، متعادل، موزون و ایستا است و همواره ذهن هنرمند مضطرب، نامتعادل و پویاست، ترکیب قرینه کمتر در آثار هنرمندان مشاهده می‌شود.» (persiangfx.com)

تصویر ۱. تناسب طلایی (www.ki2100.com)

۳. صفحه آرایشی در جلد کتاب

«صفحه آرایشی هنر کاربردی از شاخه گرافیک است، که هدف آن ایجاد ارتباط هماهنگ و مناسب در صفحه بین نوشتار، تصویر و فضای منفی می‌باشد و یا به عبارت دیگر به تجمع متن، نقش، تصویر و فضای خالی در یک صفحه با در نظر گرفتن روابط منظم و مطلوب بین این عناصر و محتوای مطلب صفحه آرایشی گویند. صفحه آرایشی در طراحی کتاب، مجله، بروشور، کاتالوگ، روزنامه، پوستر و تقویم و... بکار می‌رود. معادل واژه صفحه آرایشی در زبان انگلیسی لی اوت می‌باشد و در زبان فرانسه میزانیژ می‌گویند.» (افشار مهاجر، ۱۳۹۲)

«صفحه آرایشی مناسب و خوب مخاطب را به خود جلب می‌کند و خواننده را به خواندن و پیگیری ترغیب می‌کند. صفحه آرا باید پس از مطالعه متن و جمع‌آوری تصاویر با داشتن آگاهی لازم از مطلب طراحی خود را آغاز کند. طراح و صفحه آرا باید مخاطب خود را خوب بشناسد تا با توجه به مطالب ترکیب بندی مناسب، بین متن و تصاویر برقرار کند و عناصر اصلی طراحی را به خوبی بکار گیرد. صفحه آرایشی باید به گونه‌ای باشد، که علاوه بر زیبایی صفحه، خواننده بتواند مطالب را در یک صفحه آرایشی نامناسب چشم خوانندگان هنگام خواندن اذیت می‌شود. در یک صفحه آرایشی مناسب طراح علاوه بر آگاهی و اطلاعات در مورد نرم افزارهای اجرایی باید از خلاقیت و توانایی خود در خلق ایده‌های نو و هماهنگ با موضوع صفحه آرایشی کمک بگیرد متأسفانه امروزه نرم افزارهای گرافیکی باعث گردیده برخی از اشخاص فقط به صرف آشنایی با این نوع نرم افزارها و نداشتن آگاهی لازم از دانش بصری به صفحه آرایشی بپردازند بهتر است این گونه افراد سواد بصری خود را نیز افزایش داده تا بتواند طراحی مناسب و بدون نقصی را ارائه نماید.» (همایونفر، ۱۳۸۸).

«که این امر در جلد کتابی شعر نو هم صادق است افرادی بدون علم و آگاهی برای بهره بردن از منافع خود یا سفارش دهنده برای کاهش دادن هزینه اضافی دست به چنین عملی ناشایست زده و بدون علم اینکه مخاطبان خود را بشناسد و با توجه به سن و جنس آنها میزان درآمد، جایگاه اجتماعی و... صفحه آرایشی می‌کنند. یعنی باید متوجه بود که طراحی جلد یک کتاب شعر و یک کتاب درسی باید از صفحه آرایشی متفاوت با تصاویر و نوشته‌های خاص آن مخاطب در نظر گرفته شود که برقراری همه این عوامل کنار هم موجب تشویق

خواننده می‌شود و می‌توان گفت کتاب از هر لحاظ موفق و مورد تایید است.» (همایونفر، ۱۳۸۸).

۱-۳. گرید در جلد کتاب

«خطوط و علامت‌هایی که در گرید کتاب رسم می‌شوند، به موضوع کتاب و چگونگی صفحه‌آرایی آن در ارتباط است. در گرید یک متن بدون تصویر یا کم تصویر، فقط رسم خطوط افقی کرسی و خطوط عمودی ابتدا و انتهای سطر ها کافی است و حتی ضخامت حاشیه‌ها را اگر در گرید مشخص نکنند، اشکالی ندارد زیرا در مرحله مونتاژ لیتوگرافی، منظور طراح با رعایت نظرش در مورد فاصله‌ها به وسیله مونتاژکار قابل اجر است. گرید، صفحات را با هم یکی می‌کند و همخوانی را بیشتر، جایگاه دو عنصر تصویر و نوشته طوری کنار هم تطبیق می‌کند که ناهماهنگی و گسیختگی از بین برود صفحات را با هم همخوان می‌کند طوری که هر دو صفحه باهم در ارتباط و جایی نا پذیر باشند.» (افشار مهاجر، ۱۳۸۸).

۲-۳. یونیفورم جلد کتاب

«معمولاً بنگاه‌های انتشاراتی بزرگ و مطرح برای جلد کتاب خاص خویش یک یونیفورم مشخص تعیین و سپس براساس آن دور کتاب را طراحی می‌کند.» (عابدی، ۱۳۸۸).

«که این بنگاه‌ها برای متمایز بودن با سایر ناشران و رقبای خود این کار را انجام داده و یک طرح کلی و مشخص برای تمام کتاب‌های خود در نظر گرفته اند. نمونه‌های مختلفی از کتاب‌های یک ناشر دیده می‌شود که هرکدام اونیفورم‌های ثابت یک گروه از کتاب‌های این موسسه انتشاراتی اند و با وجود تفاوت واضح، نواری که خط‌های مایل نگاتیو دارد، عامل اشتراک تمام کتاب‌های این ناشر است. در هر طرح اونیفورم، محل تصویر ثابت است.» (افشار مهاجر، ۱۳۹۲).

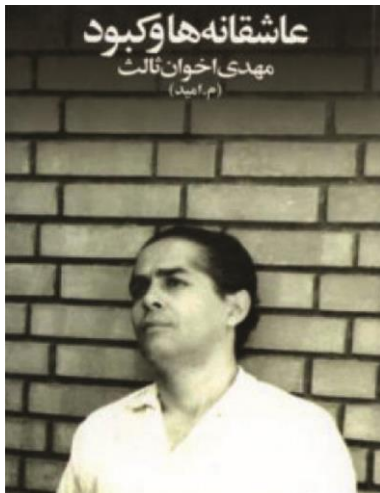
۴. تایپوگرافی عنوان جلد کتاب

«استفاده از تایپوگرافی نیز می‌تواند جایگاه ویژه‌ای در نحوه ارائه عنوان در جلد کتاب‌ها با توجه به توضیحات بالا داشته باشد. البته این شیوه بیشتر برای عناوین کوتاهی که برای مخاطب دارای پیشینه ذهنی هستند مناسب است. علاوه بر این شیوه تایپوگرافی در کتب ویژه کودکان توصیه نمی‌شود. نحوه چیدمان عناصر بصری نیز ترجیحاً به گونه‌ای خواهد بود که به سمت داخل کتاب حرکت داشته باشد خواننده را به باز کردن آن ترغیب کند.» (عابدی، ۱۳۸۸).

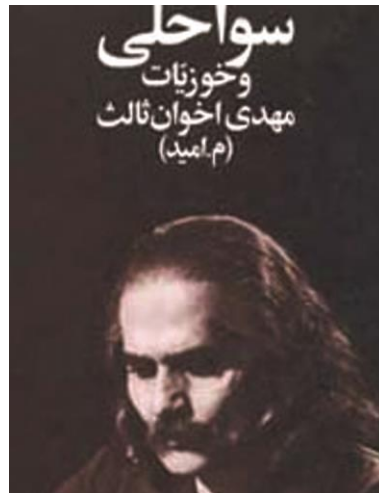
۵. انواع تکنیک در طراحی جلد کتاب

۱-۵. استفاده از تکنیک سیلوئت

این سبک بسیار ساده ولی جذاب است (تصویر شماره ۲) و در عین سادگی می‌تواند گویای خیلی عوامل باشد. سبک سیلوئت بخاطر سیاه بودن می‌تواند رنگ‌هایی در کنار خود جای دهد چون خود سبک سیلوئت سیاه است باعث جذابیت و اوهام در جلد می‌شود. سادگی این سبک باعث جذابیت هم می‌شود و می‌توان مخاطب را جذب این تصاویر نمود.

تصویر ۳. جلد کتاب عاشقانه‌ها و کبود اخوان ثالث

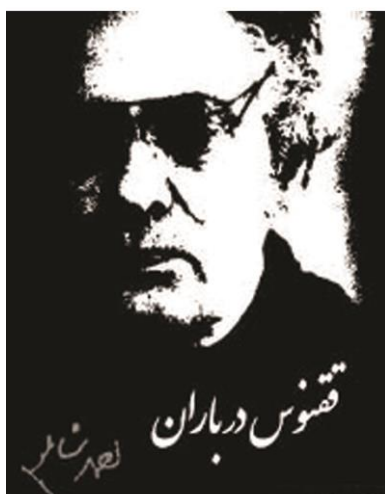

تصویر ۲. جلد کتاب سواحلی اخوان ثالث

۶. احمد شاملو

در جلد کتاب‌های شاملو به جز محدود کتاب‌هایی همه از تصاویر خود شاعر استفاده شده است جایگاه نام و عنوان کتاب اصلاً مناسب نیست و در پایین صفحه قرار دارد.

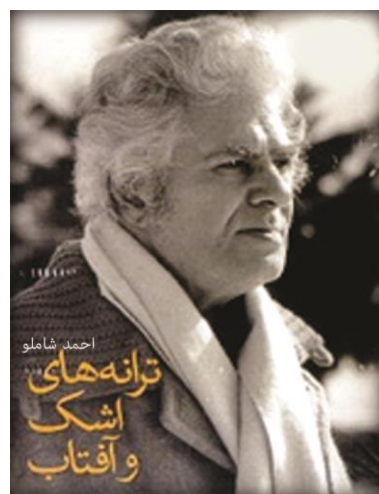
در بعضی از قسمت‌ها چهره شاعر را طراحی نموده و از فیلترهای نرم افزارها استفاده کرده‌اند ولی نمی‌توان گفت که این کار باعث جذابیت کتاب شده‌اند چون بسیار ضعیف و بدون علم کار شده است. پس می‌توان نتیجه گرفت که یک هنرمند طراح این مجموعه جلد کتاب‌های این شاعر نبوده است و آن را افراد ساده طراحی کرده‌اند. (تصاویر ۴ تا ۶)

تصویر ۴. جلد کتاب ققنوس در باران احمد شاملو

تصویر ۶. جلد کتاب ایدا در آینه احمد شاملو

تصویر ۵. جلد کتاب ترانه اشک و آفتاب احمد شاملو

در این بخش، یافته‌های پژوهش گزارش می‌شود. یافته‌ها باید همراه با جدول، نمودار، شکل، ارائه آمار، ارقام به فارسی و نیز شامل توصیف و تحلیل داده‌ها باشد.

بحث و نتیجه‌گیری

نتیجه تحلیل بصری جلد کتاب‌ها، طبق جدول شماره ۱ از چهل و پنج کتاب تحلیل شده این نتیجه حاصل شد که: با توجه به تحلیل و نقد جلد کتاب‌ها متوجه می‌شویم که درصدها پایین‌تر از حد انتظار جامعه است. پس با این حساب می‌توان نتیجه گرفت که یک هنرمند

این جلد کتاب‌ها را طراحی نکرده است تصاویر ساده بدون خلاقیت رنگ‌های مرده بدون هیچ ویژگی خاصی طرح‌ها کنار هم چیده شده است. و با این حساب سعی شده است در بخش عملی خطاها و ایرادهای ذکر شده برطرف شود.

جدول شماره ۱. نتیجه تحلیل

تعداد کل	درصد	تعداد		
۴۵	۳/۱۵	۷	عمودی	ترکیب بندی
	۳/۱۵	۷	افقی	
	۳/۶	۸	مقاطع	
	۰	۰	مذور	
	۱/۸	۴	مظلی	
	۱/۳۵	۳	اریب	
	۶/۷۵	۱۵	متمرکز	
	۰/۴۵	۱	غیر متمرکز	
	۰	۰	حلزونی	
	۰	۰	موجی	
۴۵	۰	۰	منتشر	تکنیک
	۳/۱۵	۷	ابرنگ	
	۰	۰	سیلوئیت	
۴۵	۱/۳۵	۳	تایپو گرافی	
	۱۱/۲۵	۲۵	نرم افزار	
	۰/۴۵	۱	کلاژ	
	۰/۴۵	۱	بافت	
	۰	۰	کاراکتر	
۴۵	۴/۰۵	۹	چاپ	
	۱۰/۳۵	۲۳	درست قرار داده شده است .	جایگاه عنوان
	۹/۹	۲۲	نادرست قرار داده شده است .	
	۰	۲۰	تناسب دارد.	تناسب رنگ باموضوع
	۱۱/۲۵	۲۵	تناسب ندارد.	

نتیجه‌گیری

با توجه به مطالبی که ذکر آن رفت و طرح جلد کتاب‌هایی که مورد بررسی و تحلیل قرار گرفته شد، این نتیجه حاصل شد که در جلد کتاب‌های طراحی شده برای شعر نو به محتوای شعرها توجه چندانی نشده بلکه در بیشتر مواقع از تصویر خود شاعر بر روی جلد‌ها استفاده شده است. بیشتر نظر و سلیقه سفارش دهنده کتاب و ناشر برای طراح مورد توجه قرار گرفته است. تقریباً نیمی از عنوان کتاب‌ها با فونت‌های رایج طراحی شده‌اند و نیمی دیگر عنوان طراحی شده دارند. نیمی از رنگ‌های استفاده شده در جلد کتاب‌ها متناسب با موضوع کتاب‌ها و طرح استفاده شده بر روی جلد آن‌هاست و نیمی دیگر رنگ‌ها را بدون هیچ اطلاعی از روانشناسی رنگ استفاده کرده‌اند. بیشتر طرح جلد کتاب‌ها با تکنیک خاصی طراحی نشده‌اند بلکه اکثراً با نرم افزار طراحی شده‌اند. بنابراین باید کوشش شود که از موضوع کتاب تا نام نویسنده، جزئیات کلی روی جلد کتاب، نشان و عطف، قیمت کتاب، شابک و حتی رنگ فرم آن‌ها در طراحی جلد در نظر گرفته شود و تمامی قسمت‌ها از یک کلیت استوار برخوردار باشند تا بر روی جذب مخاطب و ترغیب آن برای خرید موثر واقع شود.

منابع:

- افشار مهاجر، کامران، ۱۳۹۲، گرافیک در صنعت نشر، تهران، مرکز تحقیق و توسعه علوم انسانی.
- امین پور، قیصر، ۱۳۸۴، سنت و نوآوری در شعر معاصر، تهران، علمی و فرهنگی.
- ایتن یوهانس، عربعلی، شروه، ۱۳۸۹، رنگ شناسی، تهران، یساولی.
- حسن لی، کاووس، ۱۳۸۳، گونه‌های نوآوری در شعر معاصر ایران، تهران، ثالث.
- حقیقی، ابراهیم، ۱۳۷۸، گرافیک لباسی برای کتاب، تهران، هفتمین کتاب ماه.
- دستغیب، عبدالعلی، ۱۳۸۱، تحلیلی از شعر نو فارسی، تهران، صائب.
- عابدی، علی، ۱۳۸۴، کارگاه گرافیک، تهران اختران.
- فلکی، محمود، ۱۳۸۵، موسیقی در شعر سپید فارسی، تهران، دیگر.
- مختاری، محمد، ۱۳۷۸، چشم مرکب (نواندیشی از نگاه شعر معاصر) تهران، توس.
- ممیز، مرتضی، ۱۳۸۰، طراحی روی جلد، تهران، نشر ماه ریز.
- ممیز، مرتضی، ۱۳۸۷، مجله بخارا، شماره ۱.
- همایونفر، راشنو، ۱۳۹۰، اصول صفحه‌آرایی، تهران، لوح نگار.
- یاحقی، محمد جعفر، ۱۳۷۵، چون سبوی تشنه (تاریخ ادبیات معاصر فارسی)، تهران، جامی.

www.ichodoc.ir

www.bing.com

www.noyasystem.com

www.wikipedia.org

www.persiangufx.com

Examining the visual and conceptual structure of book covers designed for new poetry books

Zeynab hajipoor*¹

1. Bachelor of Graphics, Bahrul Uloom Borujard non-profit institution

Abstract

We live in an environment full of messages, and the communicator must plan his message in such a way that it is not only attractive, but also attracts special attention in this crowded environment. The greater the media literacy of the audience, the easier and more successful the transfer process will be. A book is one of these media that attracts the audience with its cover and can encourage the audience to buy. The purpose of this research was to review the visual and conceptual structure of book covers designed for new poetry books and evaluate the visual and aesthetic factors of book covers. This research was done in a library method and with a descriptive and analytical approach of visual elements and features, relying on the examination of the covers of books of new poetry. And by looking at some of the books around us, we come to the conclusion that the artist and designer have no place in the design of book covers, and this issue has greatly affected the sales and illogicality of these books. Is. Visual examination and techniques, color in the book cover, composition, introduction of poets and analysis of books are included. And if there is a flaw in the book cover, based on the mentioned points of criticism, I have tried to fix these flaws, because unfortunately nowadays, the design of book covers is improvised and unfortunately designed under the hands of people who are the basis and They don't consider the important points in the design of the book cover and put it together without design knowledge.

Keywords: Structure, visual, design, cover, book